

N:o 30/1923.

FINANS- och EKONOMIUTSKOTTETS betänkande N:o 30 i anledning av Landskapsnämndens framställning till Landstinget med förslag till inkomst- och utgiftsstat för år 1924.

Landstinget har överlämnat Landskapsnämndens ovanberörda framställning för beredning och utlåtande till Finans- och ekonomiutskottet.

Vid uppgörande av sitt förslag till inkomst- och utgiftsstat för år 1924 har Landskapsnämnden utgått från den förutsättningen, att de landskapsorganen jämlikt lagen om självstyrelse för Åland tillkommande förvaltningsbefogenheterna borde, utom vidkommande hälso- och sjukvården förövrigt i full utsträckning av sagda organ övertagas. Finansieringen av ifrågakomna förvaltningsbefogenheters utövning skulle enligt Landskapsnämndens mening ske sålunda, att, efter det landskapet jämlikt särskilda stadganden tillkommande inkomster, inberäknat grundskatten, samt överskottet från föregående år ävensom Mariehamns stadskommun åliggande andel i kostnaderna för stadens polisväsende med flera intrader tagits i betraktande, det i omförmålt avseende erforderliga tillskottet, som av Landskapsnämnden beräknats till 3,502,891 mark, skulle i form av räntefritt statslån tillföras landskapet. Sagda statslån skulle sedermera gå i kvittning emot det landskapets tillgodohavande hos statsverket, som jämlikt § 26 i självstyrelselagen genom förvaltningsgrenarnas övertagande uppstått.

Såsom känt har till självstyrelselagen icke emanerat någon verkställighetsförfordning som skulle reglerat samtliga rättsförhållanden, de där betingas av i sagda lag förutsatta, statsverket hittills åliggande förpliktelsers överflyttande å landskapsorganen samt av en del statsegendoms överlåtande i landskapets besittning. Vål har, i sistnämnt avseende, numera en förordning innefattande närmare föreskrifter angående den staten tillhöriga jordegendomen i landskapet Åland, vartill nyttjanderätten ö-
vergår till landskapet, den 20 sistlidne september utfärdats. I vandan-
de äro dessutom olika författningar, vilka komma att reglera polisväsen-

dets, skolväsendets, gästgiveri- och skjutshållningens m.fl. förvaltningsgrenars övertagande av landskapsorganen. Emellertid komma åtminstone icke samtliga i Landskapsnämndens nu föreliggande framställning förutsatta förvaltningsuppgifter att från 1924 års början övertagas av Nämnden. Dessutom synes Nämndens plan till inkomst- och utgiftsstatens utjämning för närvarande icke kunna i hela sin omfattning realiseras. Ålands delegationens förslag om preliminär reglering av landskapet tillkommande statsbidrag har, såsom känt, icke vunnit Statsrådets bifall. Riksdagen har i stället i 1924 års utgiftsstat upptagit ett belopp av 1,000,000 mark för att i form av räntefritt lån ställas till Landskapsnämndens förfogande, vid sådant förhållande, och då, enligt Landskapsnämndens kalkyl, 3,502,981 mark borde i låneväg anskaffas, utgör självstyrelsens genomförande i full utsträckning för närvarande en faktisk omöjlighet. Det synes fördens skull Utskottet ändamålsenligast, att Landstinget anvisar medel till bestridande av förvaltningsutgifter endast i den mån tillbudsstående inkomster förslå. Därest Landskapsnämnden framdeles under instundande års förlopp finner utvägar till realiserande av hela sin budgetplan är det givetvis Nämnden obetaget att till Landstingets antagande förelägga tilläggsbudget.

Såsom tidigare antydde, tagas landskapets samtliga inkomster, således också grundskatten, enligt Landskapsnämndens nu föreliggande förslag i anspråk för de ordinarie utgifternas betäckande. Sedan emellertid Landstinget tidigare beslutit, att inkomsterna av sagda skatt böra stå till Landstingets förfogande utöver vad som erfordras för ordinarie utgifters bestridande, har Utskottet för sin del ansett inkomsterna av grundskatten böra upptagas i en extra ordinarie inkomst- och utgiftsstat, där sagda inkomster ställas till Landstingets disposition för kulturella och landskapets allmänna väl annars befrämjande ändamål.

Alldenstund, såsom redan nämndes, självstyrelsen enligt vad i detta nu är känt, icke kan under år 1924 i full utsträckning genomföras, har Utskottet tagit under omprövning frågan, till vilka förvaltningsgrenars

övertagande Landstinget borde med fäst avseende å beloppet av disponibla inkomster anvisa medel, Utskottet har i sådant hänseende tänkt sig, att vägunderhållet samt gästgiveri- och skjutshållningen närmast borde komma ifråga. Visserligen saknas förnärvarande särskilda föreskrifter jämväl för sagda förvaltningsgrenars övertagande, men jämlikt § 18 i självstyrelselagen hör det Landskapsnämnden till att i antytt avseende överenskomma med Republikens Regering.

Med tagen hänsyn till ovanrelaterade omständigheter har Utskottet aktat nödigt upprätta ett från Landskapsnämndens betydligt avvikande förslag till ordinarie och extra ordinarie inkomst- och utgiftsstat för år 1924.

Enär anlåtande av tillfällig kredit kan bliva av nöden innan skatter och andra medel hunnit inflyta har Landskapsnämnden anhållit om bemyndigande att upptaga korttidslån om högst 300,000 mark. Emellertid har sagda belopp givetvis beräknats under förutsättning, att en del andra förvaltningsgrenar än vägunderhållet samt gästgiveri- och skjutshållningen skulle övertagas. Enär så ej synes kunna bliva fallet har Utskottet funnit ett belopp om högst 100,000 mark i nyssnämnda avseende tillräckligt.

Ordinarie utgifter.

Första Huvudtiteln

I Kapitlet Landstingskostnader.

1 Momentet: Landstingsmedlemmarnas arvoden och resekostnader (förslagsanslag), Fmk 100,000:--.

Utskottet har förutsatt, att Landstinget sammanträder under tvenne sessioner och sammanlagt 40 dagar.

2 Momentet: Allmänna landstingskostnader (förslagsanslag) Fmk 57,000:--.

3 Momentet: Inredning av Landstingets sessionsrum Fmk 45,000:--.

I anslutning till Landskapsnämndens förslag har Utskottet under nyssnämnda bägge moment upptagit de belopp, vilka ingå i innevarande års utgiftsstat.

I Kapitlets slutsumma utgör Fmk 202,000:--.

II Kapitlet Landskapsförvaltningen.

1 momentet: Avlöningar, Fmk 110,000:-

Landskapsnämnden har, givetvis under förutsättning, att självförvaltningen i den utsträckning Nämnden i sitt förslag avsett bleve verklighet, hemställt ej mindre om förhöjning av lantrådets och sekreterarens avlöningar, än även att till förstärkande av Nämndens arbetskrafter skulle anställas kamrerare och registrator, vilken sistnämnda skulle tjänstgöra jämväl som kanslist. Då antydda förutsättning emellertid förnärvarande icke föreligger har Utskottet icke kunnat finna någon ökning av Nämndens personal av behovet påkallad. Vidkommande åter förhöjningen av lantrådets och sekreterarens avlöningar har Utskottet vid sådan begränsning av Landskapsnämndens uppgifter Utskottets budgetförslag innebär, ansett lantrådets i årslön böra tillkomma 60,000 mark och sekreteraren 50,000 mark. Utskottet har därvid fäst avseende icke alenast vid den omständigheten, att en i det närmaste fullständig reglering med åtföljande förskju- ning uppåt av statstjänstemännens löner under år 1923 genomförts, utan även, beträffande lantrådets avlöning, därå, att Landskapsnämnden oaktat dess uppgifter i detta nu äro jämförelsevis begränsade, likväl har sig ålagt ett vidlyftigt lagberedningsarbete, som av lantrådet fordrar icke allenast omfattande juridiska utan även insikter å nära nog alla områden, och har Utskottet dessutom haft i ögnasikte Landskapsnämndens prestige, som givetvis är beroende av dess ordförandes sociala ställning. Vad sekreterarens avlöning vidkommer, har Utskottet beaktat svårigheten för Landskapsnämnden att vid emotsett personskifte erhålla en erfaren jurist.

2 Momentet: Ledamöternas i Landskapsnämnden arvoden och resekostnader Fmk 27,000:-.

Landskapsnämnden har i sitt betänkande gjort framställning om förhöjning av sagda ledamöter tillkommande dagtraktament till 100 mark. Utskottet finner för sin del ingen anledning föreligga till bifall av denna anhållan, utan anser ett belopp, stort 75 mark tillräckligt.

3 Momentet: Diverse utgifter, Fmk 17,700:-.

I anslutning till Landskapsnämndens förslag anser Utskottet, att ren-

skrivningsarvodet bör höjas till 13,500 mark. Däremot synes 4,200 mark förslå till avlönande av vaktmästaren, som sköter sin befattning som bisyssla.

4 Momentet: Lokalhyra jämte värme och lyse, Fmk 15,000:--.

Enär någon utvidgning av Landskapsnämndens tjänstelokal förnärvarande ej är påkallad anser Utskottet förhöjning av anslaget ej heller av nöden.

5 Momentet: Expensmedel, Fmk 20,000:--.

Beloppet är fixerat i anslutning till Landskapsnämndens förslag.

6 Momentet: Landskapsnämndens dispositionsmedel, Fmk 10,000:--.

Utskottet har, främst av finansiella skäl, för sin del icke funnit möjligt att bifalla till Landskapsnämndens framställning om beloppets förhöjning till 20,000 mark.

7 Momentet: Inredning av Landskapsnämndens kansli, Fmk 10,000:--.

Avsamma skäl som tidigare anförts beträffande 4 momentets anslagsbelopp finner Utskottet ingen förhöjning i detta fall av behovet påkallad.

II Kapitlets slutsumma uppgår till 209,700 mark och första huvudtiteln till 411,700 mark.

Andra Huvudtiteln.

I Kapitlet: Kommunikationer.

1 Momentet: Väghållningen, Fmk 520,000:--.

2 Momentet: Gästgiveri- och skjutshållningen, Fmk 170,000:--.

Beloppen äro fixerade i anslutning till Landskapsnämndens förslag
Huvudtiteln och kapitlets slutsumma utgör 690,000:--.

Tredje Huvudtiteln.

I Kapitlet Särskilda anslag.

1 Momentet: Kostnader för av landskapet disponerad jordegendom, Fmk 25,000:--.

Det har synts Utskottet, som om ifrågavarande kostnader, beträffande vilka dock i detta nu saknas varje erfarenhet, likväl icke skulle kunna stiga till av Landskapsnämnden beräknat belopp.

2 Momentet: Revisionskostnader, Fmk 3,000:--.

Enär utgifterna för berörda ändamål under innevarande år uppgått till

endast 600 mark, synes 3,000 mark böra förslå, om ock uppgiften år 1924 blir av vidlyftigare beskaffenhet än detta år.

3 Momentet: Räntor, Fmk 5,000:-.

En nedprutning av Landskapsnämndens förslag synes under förhandenvärande omständigheter självfallen.

4 Momentet: Ersättning åt statsmyndigheter för fackutlåtanden, direkta utgifter (förslagsanslag) Fmk 5,000:-.

Med hänsyn därtill, att en förordning i berört hänseende nyligen emanerat bör givetvis anslag för ifrågakomna ändamål i utgiftsstaten upptagas. Det synes dock Utskottet som om utgifterna bleve obetydliga.

5 Momentet: Till bestridande av kostnader för Ålandsdelegationen Fmk 24,000:-.

Enär Ålandsdelegationen kommer att sammanträda under år 1924 bör anslag för dess kostnader upptagas i utgiftsstaten. Med hänsyn till under innevarande år vunnen erfarenhet rörande nämnda kostnader har anslagsbeloppet fixerats.

6 Momentet: För oförutsedda ändamål till Landstingets förfogande, Fmk 35,300:-.

Om användningen av ifrågavarande anslag saknar Utskottet givetvis anledning att i detta sammanhang uttala sig.

Tredje Huvudtitelns slutsumma uppgår till 97,300 mark.

Ordinarie inkomster.

Första avdelningen.

I Kapitlet överskott från år 1923.

1 Momentet: Överskott från år 1923, Fmk 25,000:-.

Landskapsnämnden upplyser, att berörda inkomst är beroende därav, huruvida den brist från år 1922, stor 40,426 mark 99 penni, vilken Ålandsdelegationen bestämt att utgå ur statsmedel, men ännu icke, i avseken på Presidentens stadfästelse, utfallit, kommer Landstinget tillgodo. Utskottet, som givetvis är övertygat om rättmätigheten av berörda fordran, har betraktat densamma såsom säker men dock, särdeles med hänsyn till, att Landstingets nu pågående session kan förlängas och förty draga större kostnader än vad Landskapsnämnden antagit, velat i nå-

gon mån reducera den beräknade behandlingen å ifrågavarande moment.

Andra avdelningen.

I Kapitlet, Personella skatter.

1 Momentet: Mantalspenningar, Fmk 50,000:-.

II Kapitlet, Naringsskatter.

1 Momentet, Lanthandlareavgifter, Fmk 5,000:-.

2 Momentet, Apotekareavgifter och övriga naringsskatter, Fmk 2,000:-.

III Kapitlet, Nöjesskatter.

1 Momentet, Stämpelavgift å inträdesbiljetter och tillståndsresolutioner till offentliga nöjen, Fmk 15,000:-.

Andra Avdelningens slutsumma utgör 72,000 mark.

Tredje avdelningen.

I Kapitlet, Inkomst från statens jordegendomar och fiskerier.

1 Momentet, Arrenden av boställen och fiskerier Fmk 96,000:-.

Fjärde avdelningen.

I Kapitlet, Särskilda inkomster.

1 Momentet: Lösen och expeditionsavgifter Fmk 1,000:-.

2 Momentet: Räntor Fmk 5,000:-.

Fjärde avdelningens slutsumma utgör 6,000 mark.

Förestående, under andra, tredje och fjärde avdelningarna upptagna inkomstbelopp äro, utom vidkommande expeditionsavgifterna, beräknade i enlighet med Landskapsnämndens förslag. Nysshämnda avgifter åter hava av Utskottet ansetts inflyta till lägre än av Landskapsnämnden beräknat belopp, då Nämndens verksamhet ej utvidgas på föreslaget sätt.

Femte avdelningen.

I Kapitlet, Statslån.

1 Momentet: Statslån, Fmk 1,000,000:-.

Samtliga inkomster uppgå sålunda till 1,199,000 mark.

Extra ordinarie utgifter.

I Kapitlet, 1 Momentet: För allmänna ändamål till Landstingets förfogande, Fmk 175,000:-.

Extra ordinarie inkomster.

I Kapitlet, 1 Momentet: Grundskatt eller vederlag därför, Fmk 175,000:-.

På sätt ovan framhållits borde enligt Utskottets mening inkomsterna av grundskatten i sin helhet ställas till Landstingets förfogande för kulturella och landskapets allmänna välbefrämjande ändamål. Då anslagets fördelning torde böra lämnas å enskilda personers eller korporationers i behörig ordning gjorda ansökningar om bidrag ur detsamma eller ock å enskilda landstingsmäns i sådant avseende framförda initiativ samt Landstingets i ettvart fall fattade beslut, saknar Utskottet anledning att i detta sammanhang uttala sig rörande fördelningen.

Slutligen får Utskottet framhålla, hursom Landskapsnämnden borde av Landstinget bemyndigas att för bestridande av i utgiftsstaten för år 1924 förutsatta kostnader hos statsverket upptaga ett räntefritt lån om högst 1,000,000 mark på i övrigt för landskapet fördelaktigaste villkor.

Med hänsyn till det ovananförda får Utskottet värdsamt föreslå

- 1) att bilagda förslag till ordinarie och extra ordinarie inkomst- och utgiftsstat för landskapet Åland under år 1924 av Landstinget godkännes
- 2) att Landskapsnämndens framställning om förhöjning av ledamöternas i Nämnden arvode till 100 mark per dag avböjes.
- 3) att Landskapsnämnden bemyndigas att till bestridande av lönande och i utgiftsstaten förutsatta utgifter anlita kortvarig bankkredit om högst 100,000 mark.
- 4) att Landskapsnämnden bemyndigas att till i utgiftsstaten förutsatta utgifters bestridande hos statsverket upptaga ett räntefritt lån, stort 1,000,000 mark på i övrigt för landskapet fördelaktigaste villkor.

Mariehamn, den 11 december 1923.

På Finans- och ekonomiutskottets vägnar:

Ordinarie inkomst- och utgiftsstat
för landskapet Åland under
år 1924.

Kap. Mom.

Mk

pi

A. Inkomst.
=====

Första avdelningen.

I.

Överskott från 1923.

Landskapslagen av den 5 mars 1923, angående ord-
nandet av Ålands landskapsförvaltning.

1. Överskott från år 1923

25,000:-

I Avd. 25,000:-

Andra avdelningen.

Statsinkomster, vilka jämlikt 21 § i lagen av den 6
maj 1920, om självstyrelse för Åland, tillfalla land-
skapet.

I.

Personella skatter.

1. Mantalspenningar

50,000:-

I Kap. 50,000:-

II;

Näringskatter.

1. Lanthandlareavgifter

5,000:-

2. Apotekareavgifter och övriga näringskatter

2,000:-

II Kap. 7,000:-

III.

Nöjesskatter.

1. Stämpelavgifter å inträdesbiljetter och å till-
ständsresolutioner till offentliga nöjen

15,000:-

III Kap. 15,000:-

2 Avd. 72,000:-

Tredje avdelningen

Inkomst av statens jordegendom, 23 § i lagen om
självstyrelse för Åland.

I.

Inkomst av jordegendomar och fiskerier.

1. Arrenden av boställen och fiskerier.

96,000:-

III Avd. 96,000:-

Transport

193,000:-

Transport 193,000:-

Femte avdelningen.

Särskilda inkomster.

1. Lösen och expeditonsavgifter	1,000:-
2. Räntor.	5,000:-

I Kap. 6,000:-

5 Avd. 6,000:-

Sjätte avdelningen.

I. Statslån 1,000,000:-

6 Avd. 1,000,000:-

Summa ordinarie inkomster 1,199,000:-

Summa 1,199,000:-

B. U t g i f t .

Första Huvudtiteln.

I. Landstingskostnader.

1. Landstingsmedlemmarnas arvoden och resekostnader
(förslagsanslag)	100,000:-
2. Allmänna landstingskostnader (förslagsanslag)	57,000:-
3. Inredning av Landstingets sessionsrum	45,000:-

I Kap. 202,000:-

II. Landskapsförvaltningen.

1. Landskapsnämnden, avlöningar:	
1 lantråd, arvode	60,000:-
1 sekreterare, tillika kamrerare	50,000:-
	110,000:-
2. Ledamöternas i Landskapsnämnden arvoden och rese-
kostnader.	27,000:-
3. Diverse utgifter:	
Renskrivning	13,500:-
1 vaktmästare, arvode förutom värme o. lyse	4,000:-
	17,700:-
4. Lokalhyra, jämte värme och lyse	15,000:-
5. Expensedel	20,000:-

Transport 391,700:-

Transport

6. Landskapsnämndens dispositionsmedel	391,700:-
7. Inredning av Landskapsnämndens kansli	10,000:-
	10,000:-

II Kap. 299,000:-

I H.T. 411,700:-

Andra Huvudtiteln.

I.

Kommunikationer.

1. Vaghållningen	520,000:-
2. Gästgiveri- och skjutshållningen	170,000:-

2 Avd. 690,000:-

Tredje Huvudtiteln.

I.

Särskilda anslag.

1. Kostnader för av landskapet disponerad jordegendom (förslagsanslag).	25,000:-
2. Revisionskostnader	3,000:-
3. Räntor	5,000:-
4. Ersättning åt statsmyndigheter för fackutlåtanden (förslagsanslag)	5,000:-
5. Till bestridande av kostnader för Ålandsdelegationen	24,000:-
6. För oförutsedda ändamål, till Landstingets förfogande	35,000:-

3 H.T. 97,300:-

Summa ordinarie utgifter 1,199,000:-

Summa 1,199,000:-

Extra ordinarie inkomst- och ut-
giftsstat för landskapet Åland un-
der år 1924.

Kap. Mom.

Mk. pl.

A. Inkomst.
=====

Statsinkomst, vilken jämlikt 4 § i lagen av den 11 augusti 1922, innehållande särskilda stadganden rörande Landskapet Ålands befolkning, tillfalla landskapet.

I. Grundskatt.

1. Grundskatt eller vederlag därför

175,000:-

I Kap. 175,000:-

Summa extra ordinarie inkomst 175,000:-

B. Utgift.
=====

I. Kulturanslag.

För kulturella eller landskapets allmänna väl befrämjande ändamål, till Landstingets förfogande

175,000:-

I Kap. 175,000:-

Summa extra ordinarie utgifter

175,000:-
=====